

DET KONGELIGE
LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENT

Statsråden

Q-Meieriene
Postboks 7360
5020 BERGEN

Deres ref
Bent Myrdahl

Dok 10
Vår ref
200600783-/AVA

Dato
06.10.2006

Q-MEIERIENE - SPØRSMÅL OM OMSTILLINGSSTØTTE

Jeg viser til Deres brev datert 02.10.06.

Slik De viser til, ble jeg på møtet i departementet 07.03.06 orientert om den vanskelige økonomiske situasjonen for Q-meieriene. De henstilte videre til at departementet iverksatte visse umiddelbare tiltak, som omfattet både omstillingsstøtte – spesielt relatert til Gausdalmeieriet – samt økning i tilskudd til innfrakt av melk og til distribusjon av ferdigvarer, og flere andre forhold. Hver for seg og til sammen var det her snakk om betydelige beløp.

Slik De er vel kjent med, er prisutjevningen for melk et system der det ilegges avgifter for visse anvendelser av melk og utbetales tilskudd til andre. Alle aktører står overfor de samme avgifter og tilskudd innenfor hvert anvendelsesområde. Hele ordningen er selvfinansierende og dekker også tilskudd til innfrakt av melk og til distribusjon av konsummelk. Selve oppbyggingen av ordningen, og som ble fastsatt under forrige regjering, er i dag videre basert på at alle aktører, inklusive Tines industri, skal kunne kjøpe melk (fra Tine Råvare) til en og samme pris, på åpne og sammenlignbare vilkår. Det er videre bygd opp et meget omfattende system med etterkontroll av Tines marginer i den industrielle foredlingen av meierivarer. Dersom etterkontrollen viser bestemte avvik i Tines marginer i forhold til forutsetningene, blir avgifter og tilskudd etterregnet, dvs. korrigert slik at uavhengige aktører som Q-meieriene, får konkurransebetingelser som forutsatt.

Innenfor prisutjevningen er det i tillegg to særlige tilskudd som i praksis tilgodeser Q-meieriene spesielt. Dette gjelder henholdsvis ordningen med spesiell

kapitalgodtgjørelse og ordningen med ekstra distribusjonstilskudd. I perioden 1999 – 2005 ble det innenfor ordningen utbetalt nær 150 mill. kroner i slike særskilte tilskudd til Q-meieriene. For 2006 kan det forventes at slike tilskudd vil utgjøre om lag 35 mill. kroner.

Det er min oppfatning at dette systemet samlet sett legger til rette for konkurranse innenfor meierisektoren, herunder når det gjelder konsummelk mv., på åpne og sammenlignbare vilkår, og slik Stortinget har forutsatt. Min vurdering samsvarer med forrige regjeringens oppfatning på dette punktet.

Jeg må konstatere at Q-meieriene verken deler min eller forrige regjeringens oppfatning om at ordningen samlet sett legger til rette for konkurranse på like vilkår.

Jeg vil derfor videre framholde at det aldri vil være slik at staten kan garantere for lønnsomheten i private bedrifter – heller ikke på dette området. Ved siden av de offentlig fastsatte rammebetingelser, er et selskaps økonomi i enda større grad avhengig av strategiske valg og faktiske tilpasninger både når det gjelder priser på råvare og på ferdigvarer, opplegg for distribusjon, teknisk drift av anlegg og annet.

Mitt utgangspunkt har likevel vært at Q-meieriene er en så viktig aktør både i seg selv, og med tanke på å fremme konkurranse i meierisektoren, at jeg valgte å gå videre med et opplegg som til en viss grad kunne imøtekomme selskapets ønsker som ble fremmet på det omtalte møtet 07.03.06, og som kunne være et bidrag til å sikre videre drift og utvikling. Jeg forberedte derfor et opplegg der staten eventuelt kunne bidra med en viss omstillingsstøtte etter søknad fra selskapet, og basert på at stiftelsen Kavli videreførte sitt eierskap til Q-meieriene.

På grunn av det hastverket som De skisserte på møtet 07.03.06, måtte disse forberedelsene skje raskt. Allerede i slutten av mars ble De derfor muntlig invitert til å fremme en søknad om omstillingsstøtte for selskapet. Mitt opplegg var videre at saken måtte forelegges Stortinget gjennom framleggelsen av Revidert nasjonalbudsjett, og at et konkret opplegg med omprioriteringer innenfor budsjettet for 2006 eventuelt skulle formaliseres gjennom Stortingets behandling.

Til tross for flere samtaler, også etter initiativ fra departementet, fikk departementet aldri noen endelig tilbakemelding – og langt mindre noen søknad om støtte. Det var derfor etter hvert ikke noe grunnlag for å fremme saken i Revidert nasjonalbudsjett.

I brevet datert 02.10.06 viser De til samtaler med mitt embetsverk som riktig fant sted 28.04.06. Etter det jeg har fått opplyst, var dette imidlertid ikke den siste samtalen om saken i denne runden. Det fant også sted en samtale med styreleder Erik Volden 04.05.06. I følge mitt embetsverk var tilbakemeldingen da at man ikke kunne gi noen tilbakemelding, at opplegget fra departementet var langt fra Q-meierienes forventninger, og at man ville benytte juridisk kompetanse fram til utgangen av mai for

å sikkerstille Q-meieriens krav. Departementet tok denne tilbakemeldingen til etterretning.

I brevet av 02.10.06, og også i møte med mitt embetsverk 18.08.06, signaliserer De at selskapet nå ønsker å fremsette en søknad om å motta omstillingsstøtte.

Slik det framgår foran, ble en slik sak opprinnelig forberedt av meg med tanke på mulig effektivering på budsjettet for 2006 og under forutsetning av Stortingets tilslutning.

En søknad fra Q-meieriene nå vil bli oversendt til det ordinære statlige virkemiddelapparatet – og i dette tilfellet til Innovasjon Norge – for videre vurdering og behandling. En søknad vil måtte behandles ut fra de ordinære regler og retningslinjer som gjelder og eventuelt med utgangspunkt i de midler Innovasjon Norge er tildelt, herunder fra Landbrukets utviklingsfond, etter behandling i Stortinget.

Med hilsen

Terje Riis-Johansen